

Güzel Ahlak

24 Nisan 2026 (7 Zilkade 1447)

قال الله تعالى: ﴿خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ
الْجَاهِلِينَ﴾ [سورة الأعراف: ١٩٩]
قال رسول الله ﷺ: ﴿إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ
الْأَخْلَاقِ﴾ [مسند احمد]

Muhterem Müminler,

Hutbemizin mevzuu **GÜZEL AHLAK**'tır.

Lügat manası ile ahlak, kişinin davranış biçimi olarak benimsediği kalıplara denir. Hilkat, yani yaratılış, kelimesi ile aynı kökten geldiği için bir bakıma kişinin yaratılışı haline gelmiştir. Doğuştan gelen edep ise insanın özündeki **seciye ve tabiatıdır**.¹ Ahlak, özü itibarıyla hem iyiyi hem de kötüyü barındırabilir; ancak bir mümin için asıl olan, daima **güzel ahlakı** kuşanmak ve bu fazileti hayatı boyunca olgunlaştırmaktır.

Kaynağı vahiy olan güzel ahlakın en müşahhas örneği Peygamber Efendimizdir. Allahü Zülcelâl, gönderdiği peygamberler vasıtasıyla doğruyu yanlıştan ayırmış ve kurtuluşa ermek isteyenlerin Resulullah'ın izinden gitmesi gerektiğini Ahzab suresindeki şu ayetle müjdelemiştir: **"İçinizden Allah'ın lütfuna ve âhiret gününe umut bağlayanlar, Allah'ı çokça zikredenler için hiç şüphe yok ki, Rasûlüllah'ta güzel bir örneklik vardır."**²

Peygamber Efendimiz (s.a.v.), Kur'an'ı hayatına bizzat nakşetmiş bir rehber ve onun en büyük muallimidir. O'nun sünneti ve hayatı bilinmeden Kur'an-ı Kerim'in gayesini kavramak mümkün olmadığı gibi, güzel ahlakın sınırlarını belirlemek de imkânsızdır. Nitekim Mevlâ'mız O'nun hakkında; **"(Habibim), sen elbette yüce bir ahlak üzeresin!"**³ buyurarak bu hakikati teyit etmiştir.

Hz. Aişe Validemiz, kendisine Allah Rasulü'nün ahlakından sorulduğu zaman şöyle cevap vermiştir: **"Rasulüllah'ın ahlakı Kur'an idi."**⁴ O halde, İslami hükümlerin kaynağı olan Kitap ve Sünnet, güzel ahlakın da kaynağıdır. Buna bir başka tabirle **İslam Ahlakı** da diyebiliriz. İslam ahlakını Kur'an-ı Kerim'de, Peygamber Efendimiz'in sözlü ve fiilî sünnetinde açıkça görürüz.

A'râf Suresi'nin 199. Ayet-i kerimesinde Cenab-ı Hak Peygamber Efendimize hitaben şöyle buyurur: **"(Rasûlüm!) Affetme yolunu tut, iyiliği emret ve cahillerden yüz çevir** (kendini bilmezlerin söz ve hareketlerine karşılık verme)."

Gerek bu ve benzeri Kur'an ayetleri ile gerek ayet dışındaki vahiylerle güzel ahlak kendisine telkin edilen alemlerin efendisi bir Hadis-i Şeriflerinde şöyle buyurur: **"Ben ancak güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim."**⁵

Değerli din kardeşlerim,

Nurlarını hidayet güneşi olan Allah Rasûlü'nden alan Sahabe-i Kiram ve peygamber varisi olan Allah dostları, her adımda örnek alınması gereken müstesna şahsiyetlerdir. Bu yüce zatların izini hayatının merkezine koyanlar, hakikat yolundan sapmadan asıl menzile güvenle ulaşırlar.

Güzel ahlak, kişinin hem Allah ile hem de kullarla olan bağıni şekillendiren temel bir ölçüdür. Kişi namaz ve oruç gibi ibadetlerini yerine getirirse de, ahlaki bir olgunluğa erişememişse bu ibadetlerin ruhu eksik kalmış sayılır. Nitekim Peygamber Efendimiz (s.a.v.), **"Müminlerin iman bakımından en üstünü, ahlakı en güzel olanıdır"**⁶ buyurarak bu hakikati dile getirmiştir.

İslam'ın güzel ahlak kavramından bazıları şöyle sıralanabilir:

Emanet (Sözünde durmak, doğruluk ve güven). Efendimiz (s.a.v.) henüz kendisine peygamberlik verilmeden bile cahiliye Arapları tarafından "El-Emin" yani güvenilir lakabıyla anılmıştır.

Cömertlik ve infak: Elindekini paylaşmak, misafire ikramda bulunmak ve yardımlaşmak.

Kötülüğe karşı iyilik: Peygamber Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurur: **"Nerede olursan ol, Allah'a karşı gelmekten sakın; yaptığın kötülüğün arkasından bir iyilik yap ki bu onu yok etsin."**⁷

Özetle ifade etmek gerekirse İslam güzel ahlaktan ibarettir. Onu yaşayan felaha erer. Hutbemi bir Hadis-i Şerif meali ile bitirmek istiyorum: **"Kıyamet günü müminin mizanında güzel ahlaktan daha ağır bir şey yoktur."**⁸

¹ Kurtubi, Kalem suresi ayet 4

² Ahzab, 21

³ Kalem Suresi, 4

⁴ Müsned-i Ahmed, 25813

⁵ Müsned-i Ahmed, Hd. No: 8952

⁶ Ebu Davud, 4682, Tirmizi, 1162

⁷ Tirmizi, Birr, 55

⁸ Tirmizi, Birr, 62

Guter Charakter (Ahlāq)

24. April 2026 | (7. Dhu l-Qa'da 1447)

Verehrte Muslime!

Das Thema unserer heutigen Hutbe ist **der gute Charakter, also der gute Ahlāq**.

Das Wort „*ahlāq*“ bezeichnet im wörtlichen Sinne die Verhaltensmuster, die sich ein Mensch zu eigen macht. Es stammt vom gleichen Wortstamm ab wie der arabische Begriff für Schöpfung, „*ḥalq*“. Daher gehört es gewissermaßen zur Natur des Menschen. Charaktereigenschaften, die von Geburt an vorhanden sind, bilden hingegen das Wesen und die Natur eines Menschen. Ahlāq kann seinem Wesen nach Gutes wie Schlechtes in sich bergen. Für einen Gläubigen ist es jedoch wesentlich, stets einen guten Charakter zu haben und diese Tugend im Laufe seines Lebens zu vervollkommen.

Das konkreteste Beispiel für einen guten Charakter, der aus der Quelle der Offenbarung schöpft, ist unser Prophet (s.a.w.). Allah Ta'ālā hat durch Seine Gesandten das Gute vom Bösen unterschieden. In der Sure al-Ahzāb verkündet Er die frohe Botschaft, dass diejenigen, die Errettung wollen, dem Weg des Gesandten Allahs folgen müssen: „**Wahrlich, ihr habt im Gesandten Allahs ein schönes Vorbild für jeden, der auf Allah hofft und Allahs viel gedenkt.**“^(Al-Ahzāb, 33:21)

Unser Prophet (s.a.w.) ist ein Wegweiser, der sein Leben nach dem Koran ausgerichtet hat, und er ist dessen größter Lehrer. Ohne die Kenntnis seiner Sunna und seines Lebens ist es unmöglich, die Zielsetzung des heiligen Korans zu begreifen und die Grenzen einer guten Moral zu definieren. Denn Allah, der Erhabene, betont diese Tatsache wie folgt: „**(Mein geliebter Prophet!) Wahrlich, du verfügst doch über einen großartigen Charakter.**“^(Al-Qalam, 68:4)

Auf die Frage nach dem Charakter des Gesandten Allahs antwortete unsere Mutter Ā'ischa: „**Der Charakter des Gesandten Allahs war der Koran.**“^(Musnad Ahmad, 25813) Daher sind das Buch Allahs und die Sunna des Propheten, die die Quellen des Islam bilden, auch die Quellen eines guten Charakters. Mit anderen Worten können wir dies auch als islamische Ethik bezeichnen. Die islamische Ethik kommt sowohl im heiligen Koran, als auch in der mündlichen und praktischen Sunna unseres Propheten zum Vorschein.

In der Sura al-A'rāf, Ayat 199, spricht Allah Ta'ālā zu unserem Propheten wie folgt: „**(O Mein Gesandter!) Übe Nachsicht, gebiete das Gute und wende dich von den Unwissenden ab!**“, mit anderen Worten: Reagiere nicht auf die Worte und Taten von Ignoranten! Der Gesandte Allahs, dem durch diese und ähnliche Koranverse sowie außerqoranische Offenbarungen die guten Sitten eingeprägt wurden, sagte in einem edlen Hadith: „**Ich wurde nur gesandt, um die guten Charakterzüge zu vervollkommen.**“^(Musnad Ahmad, 8952)

Liebe Muslime! Die edlen Sahāba, die ihr spirituelles Licht von der Sonne der Rechtleitung, dem Gesandten Allahs, empfangen, und die Freunde Allahs, die Erben des Propheten sind, sind außergewöhnliche Persönlichkeiten. Ihnen sollte man in jedem Schritt als Vorbilder folgen. Wer in seinem Leben den Spuren dieser großen Persönlichkeiten folgt, erreicht das eigentliche Ziel mit Zuversicht, ohne vom Weg der Wahrheit abzuweichen.

Ein guter Charakter ist ein grundlegender Maßstab, der die Beziehung des Menschen zu Allah und zu seinen Mitmenschen prägt. Selbst wenn jemand seine gottesdienstlichen Pflichten wie das Gebet und das Fasten erfüllt, bleibt der Geist dieser Ibādāt doch unvollkommen, wenn die moralische Reife fehlt. Der Gesandte Allahs (s.a.w.) brachte diese Tatsache wie folgt zum Ausdruck: „**Der vollkommenste unter den Gläubigen im Glauben ist derjenige, der den besten Charakter hat.**“^(At-Tirmidhī, 1162)

Einige der ethischen Werte des Islam sind:

Amāna: Es bedeutet Vertrauenswürdigkeit, Worttreue, Ehrlichkeit und Zuverlässigkeit. Schon vor seiner Berufung zum Propheten war unser Prophet (s.a.w.) bei den Arabern der Zeit der Unwissenheit als „al-Amīn“ bekannt, was so viel wie „der Vertrauenswürdige“ bedeutet.

Großzügigkeit und Spenden: Dazu gehören Teilen, Gastfreundschaft und gegenseitige Hilfe.

Böses mit Gutem begegnen: Unser Prophet (s.a.w.) sagte: „**Fürchte Allah, wo immer du bist, und lass einer schlechten Tat eine gute Tat folgen, um sie auszulöschen.**“^(At-Tirmidhī, al-Birr, 55)

Kurz gesagt, der Islam basiert auf guten ethischen Werten. Wer danach lebt, wird Errettung finden. Ich möchte meine Hutbe mit einem Hadith Scharīf beenden: „**Nichts wiegt in der Waagschale eines Gläubigen am Tag der Auferstehung schwerer als ein guter Charakter.**“^(At-Tirmidhī, al-Birr, 55)

Hutbede Geçen Ayet ve Hadislerin Metinleri:

قال الله تعالى: ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ ﴿بِكَسْرِ الهمزة وضمها﴾ حَسَنَةً ﴿اقتداء به في القتال والنبات في مواطنه﴾ لِمَنْ ﴿بَدَلٌ مِنْ لَكُمْ ﴿كَانَ يَرْجُو اللَّهَ﴾ يَخَافُهُ ﴿وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهُ كَثِيرًا﴾﴾ [الأحزاب، ٢١] بِخِلَافِ مَنْ لَيْسَ كَذَلِكَ

وَحَقِيقَةُ الْخُلُقِ فِي اللُّغَةِ: هُوَ مَا يَأْخُذُ بِهِ الْإِنْسَانُ نَفْسَهُ مِنَ الْأَدَبِ يُسَمَّى خُلُقًا، لِأَنَّهُ يَصِيرُ كَالْخُلُقَةِ فِيهِ. وَأَمَّا مَا طُبِعَ عَلَيْهِ مِنَ الْأَدَبِ فَهُوَ الْخَيْمُ (بِالْكَسْرِ): السَّجِيَّةُ وَالطَّبِيعَةُ، لَا وَاحِدَ لَهُ مِنْ لُفْظِهِ. وَخَيْمٌ: اسْمُ جَبَلٍ. فَيَكُونُ الْخُلُقُ الطَّبَعُ الْمُتَكَفُّفُ. وَالْخَيْمُ الطَّبَعُ الْعَرِيزِيُّ. [قرطبي، سورة القلم، ٤]

قال الله تعالى: ﴿وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ﴾ [قلم: ٤]

سُئِلَتْ عَائِشَةُ عَنْ خُلُقِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَتْ: ﴿كَانَ خُلُقُهُ الْقُرْآنَ﴾ [التخريج: أخرجه أحمد (25813) واللفظ له، وأبو يعلى (4862)، والطحاوي في (شرح مشكل الآثار)) (4435) مطولاً]

قال الله تعالى: ﴿خُذِ الْعَفْوَ﴾ الیسر من أخلاق الناس ولا تبتحث عنها ﴿وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ﴾ بِالْمَعْرُوفِ ﴿وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ﴾ [الأعراف، ١٩٩] فَلَا تَقَابِلُهُمْ بِسَفْهَتِهِمْ

قال رسول الله ﷺ: ﴿إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ﴾ [الراوي: أبو هريرة | مسند احمد، حديث رقم: ٨٩٥٢]

شرح الحديث:

كَانَتِ الْعَرَبُ تَتَخَلَّقُ بِبَعْضِ مِنْ مَحَاسِنِ الْأَخْلَاقِ بِمَا بَقِيَ عِنْدَهُمْ مِنْ شَرِيعَةِ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَلَكِنْ كَانُوا قَدْ ضَلُّوا بِالْكَفْرِ عَنْ كَثِيرٍ مِنْهَا؛ فَبُعِثَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِیَتَمِّمَ مَحَاسِنَ الْأَخْلَاقِ، كَمَا يُؤَكِّدُ هَذَا الْحَدِيثُ؛ حَيْثُ يَقُولُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّمَا بُعِثْتُ"، أَيْ: أُرْسِلْتُ لِلْخُلُقِ، "لِأَتَمِّمَ"، أَيْ: أَكْمِلُ مَا انْتَقَصَ، "مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ"، أَيْ: الْأَخْلَاقَ الْحَسَنَةَ وَالْأَفْعَالَ الْمُسْتَحْسَنَةَ الَّتِي جَبَلَ اللَّهُ عَلَيْهَا عِبَادَهُ؛ مِنْ الْوَفَاءِ وَالْمُرُوءَةِ، وَالْحَيَاءِ وَالْعِفَّةِ، فَيَجْعَلُ حَسَنَهَا أَحْسَنَ، وَيُضَيِّقُ عَلَى سَيِّئِهَا وَيَمْنَعُ. وَفِي الْحَدِيثِ: الْحَثُّ عَلَى مَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ. وَفِيهِ: بَيَانُ أَهْمِيَّةِ الْأَخْلَاقِ الْحَسَنَةِ فِي شَرِيعَةِ الْإِسْلَامِ وَأَنَّهَا مِنْ أَوْلَوِيَّاتِهِ.

قال رسول الله ﷺ: ﴿أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا وَخِيَارُكُمْ خِيَارُكُمْ لِأَهْلِهِ﴾ [رواه ابوا هريرة، أبو داود (4682) مختصراً، وأخرجه الترمذي (1162)]

قال رسول الله ﷺ: ﴿إِنِّي اللَّهُ حَيْثُمَا كُنْتُ، وَأَتَّبِعِ السَّيِّئَةَ الْحَسَنَةَ تَمَحُّهَا، وَخَالِقِ النَّاسَ بِخُلُقِي حَسَنٍ﴾ وَعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: ﴿مَا مِنْ شَيْءٍ أَنْقَلُ فِي مِيزَانِ الْمُؤْمِنِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ حُسْنِ الْخُلُقِ، وَإِنَّ اللَّهَ يُبَغِضُ الْفَاحِشَ الْبَدِيَّ﴾ [رواه الترمذي وقال: حديث حسن صحيح].